

B. GUILLELMI

EPISTOLA SEU CHARTA AD FRATRES MONASTERII S. GERMANI A PRATIS.

(Anno 1028.)

(Dom FÉLIBIEN, *Histoire de l'abbaye de Saint-Germain*, Preuves, pag. xxiv.)

Noverint Sancti Germani Parisiensis Ecclesiæ professi quod domnus Guillelmus (sc. primus) abbas assensu totius capituli statuit quod omni die anniversaria nomina defunctorum fratrum in capitulo pronuntientur, et quotidie v. psalmi, *Verba mea* scilicet, ad capitulum finiendum canantur. Quæ quidem consuetudo pro quibusdam causis depravata erat. Constituerant enim abbates sui prædecessores quod ipse mutare noluit : ut scilicet quotidie una præbenda de

A pane et vino pro defunctis daretur. Ipse tamen adiecit quatenus a diebus suis usque in finem sæculi pro fratribus morientibus tricesimus plenarius in refectorio et in ecclesia agatur, et similiter diebus eorum anniversariis in refectorio fiat, et in capitulo pronuntientur. Qui hanc constitutionem depravaverit, in caput ejus redundet.

Id actum et consilio est testimonio Baldrici Burguiliensis abbatis.

ANNO DOMINI MXXI.

SANCTUS GUILLELMUS

ABBAS S. BENIGNI DIVIONENSIS.

NOTITIA HISTORICA IN S. GUILLELMUM.

(Apud Mabill. *Acta SS. ord. S. Bened.*, Sæculi VI parte 1, pag. 320.)

1. Guillelmi ortum ad annum 1051 revocandum esse evidenter colligitur ex Rodolphi Glabri libello de Vita Guillelmi, in quo obitum ejus anno 1051, ætatis septuagesimo, contigisse disertis verbis affirmatur. Totum vero pene vitæ suæ tempus in monasticæ vitæ exercitiis transegisse ex hoc probatur, quod vix septimum ætatis suæ annum egressus, in cœnobio Luciacensi vestem monasticam induerit; unde strictioris disciplinæ studio digressus, in monasterium Sancti Michaelis, mox Cluniacum in Galliam cum sancto Maiolo sese recepit. Est autem Luciacum, seu, ut alii dicunt, Lucedium aut Locedium, vulgo *di Locedia*, antiquum ordinis nostri cœnobia, quod primitus Sancti Michaelis, postea Sancti Januarii appellatum est, ob eo translata ejus reliquias, a quo etiam circumpositum oppidum Sancti Januarii nomen tulit. Situm est haud procul a Vercellensi urbe ad cujus dioccesim olim pertinebat. Hodie vero Casalensi episcopatu subjectum est in territorio Montisferrati. Ex ordine Benedictino ad

B *indictione sc.*, *Guillelmus ordinatus est abbas Sancti Benigni a domno Brunone episcopo Lingonensi*, inquit chronographus Benignianus, cujus sententiæ præter privilegium Benedicti papæ, ut putant, septimi, eidem Guillelmo concessum, obstare videtur fragmentum quoddam Benigniani monasterii historię manuscriptæ, in quo ecclesia sancti Benigni a Guillelmo incepta anno 982, et omnino restaurata anno 986, fuisse dicitur. Verum hæc tantum non sunt ut a scriptoris gravis et æqualis auctoritate facile recedamus, maxime cum Glaber Rodulfus simul et Chronicon a Labbeo editum cum chronographo Benigniano consentiant; ac Benedicti papæ privilegium, non Benedicto VII sed VIII assignandum esse constat, quippe quod anno Christi 1015 datum esse legitur apud Ughellum tomo II Italiæ sacræ, col. 996.

3. *Erat prædicus Willermus*, inquit Glaber in libro in Historiarum, cap. 5, *acer ingenio, et insignis prudentia idcirco summum in palatiis regum ac cæ*

ritualium artificum in eadem fabrica laborantium dicam, unus præcipue refulsit, qui nuper rebus humanis excessit, et qui plus nobis omnibus laboravit, dominus videlicet abbas Willelmus, de cujus clarissimis actibus et vita laudabiliter et mirabili conversatione varitas nostra non sufficit quod sentit ad plenum referre. Jotsaldus in Planctu de ejusdem beati Odilonis obitu Willelmum simul et ipsum Odilonem iisdem versibus celebrat, quos infra in Odilonis Elogio proferemus. Eundem vetus auctor Chronici Fiscamnensis *liberalibus artibus apprime eruditum, atque disciplinis ecclesiasticis, cunctisque spiritualibus officiiis.... virtutum gratia imbutum et illuminatum* fuisse scribit. Hinc nullum ferme fuit in Romano imperio monasterium, quod Guillelmi curæ non commissum fuerit, quorum nonnullis ipse præfuit, aut discipulos suos præfecit: cæterorum vero abbates, qui jam illis præerant, suis exemplis ac monitis ad accuratam regularis disciplinæ praxim adduxit. *Beatæ memoriæ, inquit idem auctor, Willelmus abbas suæ religionis affluentia totius partes Romani imperii illustrabat, abbatumque multorum tepidos animos sui fervoris imagine reformabat et accendebat.* Eum Sigebertus, ad annum 1027, recenset inter abbates *nominabiles, quorum opera religio ecclesiastica sæculo XI floruit. In Francia quidem et Burgundia.... per Guillelmum Divionensem severitate reverendum.* Denique, ut habet Glaber loco laudato, *quodcunque monasterium proprio viduabatur pastore, statim compellebatur tam a regibus vel comitibus, quam a pontificibus, ut meliorandi gratia illud ad regendum susciperet.* Hinc ipsum quadraginta fere monasteriis præfectum fuisse idem auctor asserit, quorum pleraque chronographus Benignianus recenset, videlicet præter Benignianum de quo agit, Verziacense, Besuense, Reomaense, Tornodorensis, Melundense, Sancti Arnulfi Mettense, Sancti Apri Tullense, Gorziense, Fiscamnense, Gemeticense, sancti Audoeni Rotomagense, sancti Michaelis in monte Tumba, Sancti Faronis Meldense, Sancti Germani Parisiense, Fructuariense, Sancti Amatoris prope Lingonas, Sanctæ Mariæ prope Saxoniacum-fontem, quibus addit Glaber monasterium Sancti Saturnini ad Rhodanum fluvium, quod modo in prioratum redactum est, monasterio Ambroniacensi subjectum. De his omnibus seorsim agere non vacat, at de Fructuariensi, quod idem vir sanctus in fundo paterno condidit, ac de Fiscamnensi in quo defunctus est, nonnulla subjicimus ex eorumdem locorum monumentis. De Benigiano vero et Besuensi potissimum scripsere chronographi istorum monasteriorum, quorum excerpta inferius proferemus.

4. Porro etsi nullo publico cultu, quod quidem sciamus, apud veteres sanctus Guillelmus honoratus fuerit, illum tamen in fastis sacris ad diem Januarii, qui ejus natalis est, inter sanctos inseruerunt Arnoldus W.onet Ugo Menardus in Menologio ac Martyrologio Benedictinis quos imitati recentiores omnes, *sancti* nomine donarunt: nec immerito, cum tanta præsto sint ad illius sanctitatem demonstrandam argumenta, vix ut ulla pro quovis hujus sæculi sancto certiora reperiantur, nempe mortis præcognitio, miraculorum patratio, ac præ cæteris integerima vita, ac regulæ monasticæ observatio singularis. Hinc Glaber Vitæ ejus scriptor, vir gravis et magnæ auctoritatis, capite ultimo, sancti Guillelmi mortem *ad sanctum deificum lumen transitum* appellat, observatque, quod notatu dignissimum est, quæ in vivis adhuc agens operatus erat miracula, etiam et post mortem ad ejus sepulcrum perdurasse. Audiendus est in lib. IV Historiarum, c. 4. *Unum restat, inquit, quod novi ibidem (in sancti Guillelmi Vita) minime contineri. Migravit enim prædictus Pater a sæculo ad beatorum requiem in Neustriæ partibus, in Fiscamnense videlicet monasterio... sepultusque est, uti tantum condecebat virum, in loco optimo ejusdem ecclesiæ. Post aliquot fere dies contigit, ut puerulus ferme decennis valida confectus ægritudine ad sepulcrum illius gratia recuperandæ salutis duceretur, ibique a parentibus dimissus, decubabat solus. Qui subito respiciens, vidit super idem sepulcrum insidentem aviculam, formam columbæ præferentem, quem diu intuens obdormivit; dehinc leni expletus somno evigilans, ita se reperit incolumem, ac si nihil ægritudinis persensisset. Suscipiunt itaque lætiparentes suum, fit omnibus commune gaudium.*

5. Sancti Guillelmi corpus in majori Fiscamnensi basilica tumulatum est, in conspectu euntium *ac redeuntium fratrum, inquit V. lxx auctor, hoc est ante sancti Taurini Elzevicensis episcopi altare, quod hodie sancti P. Benedicti appellatur.* Ex hoc autem loco postmodum in sacellum beatæ Mariæ Magdalænæ sacrum (quo tempore quæ de causa ignoratur) ad latus Evangelii translatum est, ubi hodieque in sarcophago lapideo, tres pedes longo ac novem pollices lato, intra parietis cameram ad septentrionem inclusum asservatur, cum hac in plumbi lamina inscriptione, quæ anno 1658 detecta est.

*Abbatem plenum lector cognosce diernm
Nomine Willelmum, hic recubare senem.
Iste loci primus pastor præfulserat hujus,
Quo statuit multos dante Deo monachos.
Juni prima dies animæ nova claruit ejus
Cui nova Jerusalem obvia tota fuit.*

DE MONASTERIO FRUCTUARIENSI

A BEATO WILLELMO CONDITO